

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Kori I

Tavoite 1:

- Kulttuurihyvinvointi mainitaan erikseen, ja pidämme tärkeänä asiana, että sen merkitys tunnustetaan ja tunnustetaan myös osana VANUPOa
- Taide- ja kulttuuritoimijoiden rooli on mainittu erikseen koulu yhteistyössä, jota pidämme varsin positiivisena asiana

Tavoite 2:

- Arvostamme, että harrastamisen rooli hyvinvoinnin edistäjänä on tunnustettu ja erikseen mainittu
- Ohjelmassa puhutaan etsivästä harrastustoiminnasta sekä etsivästä kulttuurisesta nuorisotyöstä. Nämä ovat erinomaisia ja tärkeitä mainintoja, ja toivomme, että ne myös resursoidaan asianmukaisesti. Toivomme, että avataan, mitä käsiteellä "etsivä harrastustoiminta" tarkalleen ottaen tarkoitetaan. että ymmärrys melko uudesta termistä olisi kaikilla toimijoilla sama.
- Olemme erityisen iloisia kirjauksesta "tuetaan erityisesti nuorten teatteritoimintaa osana kulttuurista nuorisotyötä sen vaikuttaviin näyttöihin perustuen". Mitä "tukeminen" tarkoittaa käytännössä? Voiko myös kuntia velvoittaa tukemaan nuorten teatteritoimintaa taloudellisesti?

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

- Kirjaus: "Mielekäs vapaa-ajan toiminta vahvistaa nuorten mielen hyvinvointia". Tämä on tärkeä nosto, ja toivomme että juurikin ennaltaehkäisevään toimintaan satsataan myös resursseja.

- Kirjaus: "Kulttuuriharrastukset tutkitusti tukevat nuoren mielen hyvinvointia. Osana lastenkulttuuritoimia käynnistetään kokeiluja, joilla lisätään 12-17-v nuorten kiinnostusta kulttuuritarjontaan ja taiteisiin. " Tämä on mielestämme hieno tavoite, miten se konkreettisesti toteutetaan?
- Kohdassa mainittu "etsivä kulttuurityö" kuulostaa hyvältä, mutta se olisi hyvä määritellä tarkemmin. Lisäksi kysymme, että miten tämä resursoidaan?

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Tavoite 8:

- "Vahvistetaan nuorten resilienssiä haastavien tilanteiden kohtaamisessa selkeyttämällä ja kasvattamalla nuorisotyön roolia yhteisöllisyyden vahvistajana. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä kehitetään edelleen." Pidämme tätä kirjausta erittäin hyvänä ja tärkeänä.
- "Harrastustoiminnan roolia nuorten yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuden edistämässä vahvistetaan edelleen. Nuorten harrastus- ja kansalaistoiminnassa esiintyvään häirintään ja syrjintään puututaan Et ole yksin-palvelun toimintaa vahvistamalla ja laajentamalla. " Tämä on mielestämme todella hyvä ja tärkeä kirjaus. Et ole yksin -palvelun lisäksi tulisi kehittää nuorisotalan toimijoiden osaamista häirintään ja syrjintään puuttumisen sekä moninaisuus- ja yhdenvertaisuusteemojen osalta esimerkiksi koulutusten ja parhaiden käytänteiden jakamisen kautta. VANUPOssa olisi myös hyvä olla erikseen mainittuna rasisminvastainen työ sekä työ vihapuheen kitkemiseksi pois.
- Kannustetaan eri kulttuuriperintötoimijoiden ja taide- ja kulttuuripalveluiden tuottajien yhteistyöhön, jonka tarkoituksena on vahvistaa nuorten toimijuutta. Edistetään moninaista nuorison kulttuuriperinnön dokumentointia osana muistiorganisaatioiden kokoelmapolitiikkaa. Saamelaisnuorten mahdollisuuksia oppia omasta kulttuuriperinnöstään vahvistetaan. -> tämä on tärkeä kirjaus, jota Nuorisoseurat tervehtivät ilolla. Annamme mielellämme osaamisemme laajempaan käyttöön, sillä meillä nuoret ovat vahvoja toimijoita kulttuuriperinnön vaalimisen saralla.
- Yleisten kirjastojen ja museoiden pedagogista toimintaa ja tapahtumatoimintaa kohdennetaan nuorille. Hyödynnetään nykyistä enemmän ja laaja-alaisessa yhteistyössä taiteen ja kulttuurin sekä liikuntatoiminnan mahdollisuuksia maahanmuuttajataustaisten nuorten integroimisessa osaksi yhteiskuntaa. -> Tärkeä kirjaus, ja tämä vaatii myös resurssointia ja toimijoiden sektorirajat ylittävää yhteistyötä.
- Sovitetaan yhteen VANUPO:n, Suomi liikkeelle –ohjelman ja valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon nuoria koskevat toimet. -> erittäin tärkeää, jotta ymmärretään myös muiden kuin urheilulajien potentiaali ihmisten liikuttajana.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

Kohtaan "Kunnallinen perusnuorisotyö", kappaleeseen "kehittämistyön tavoitteita ovat muun muassa" kohtaan "edistää yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista: nuorisolain tavoitteen mukaisesti kiinnitetään

huomiota syrjinnän ehkäisemiseen, esteettömyyden varmistamiseen, sukupuolten tasa-arvon edistämiseen

ja kulttuurisen moninaisuuden huomioimiseen." tulisi lisätä "vihapuheen ehkäisemiseen sekä rasminvastaiseen työhön".

Painopisteet nuorisotalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Osaamiskeskusten painopisteitä määrittelyn yhteydessä tulisi huomioida kehittämistyö vuosien 2019-2023 VANUPO:n aikaisten osaamiskeskusten toimesta, sekä huolehtia keskeisimpien painopistealueiden kuten nuorisotyön vaikutusten arvioinnin jatkuvuudesta.

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisotalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Vahvistamalla nuorten kokemusta osallisuudesta ja vähentämällä ulkopuolisuuden tunnetta ennaltaehkäistään keskeisellä tavalla radikalisoitumista.

Kappaleessa" Suomi edistää sitä, että Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot –ohjelmiin osallistuminen mahdollistetaan yhä useammalle

nuorelle ja yhä laajemmille kohderyhmille. Ohjelmien tavoitteiden mukaisesti Suomi edistää nuorten yhteiskunnallista osallistumista tukemalla aktiivista kansalaisuutta ja edistämällä sosiaalisten ja

kulttuurienvälisen taitojen, ympäristövastuullisuuden, kriittisen ajattelun ja medialukutaidon kehittymistä." ehdotetaan lisättävän alkuun lause: Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot - ohjelmilla on merkittävä rooli nuorisotalan osaamisen ja osallisuuden kehittäjänä. "

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Yleisellä tasolla ohjelma on hyvin kiinni nyky-yhteiskunnan erilaisissa haasteissa ja ilmiöissä ja tarttuu niihin. Kunnianhimo ei kuitenkaan vastaa vallitsevan yhteiskunnallisen tilanteen tarpeita.

Ohjelmassa on tunnistettu se, että suurin osa lapsista ja nuorista voi monella eri mittarilla hyvin. On tärkeää tunnistaa myös hyvinvoivien nuorten arjen kannattelun ja hyvinvoinnin ylläpitämisen merkitys, eikä ohjata kaikkea huomiota ja resursseja korjaavaan työhön. Esimerkiksi harrastaminen tukee lasten ja nuorten oppimista, hyvää ja sujuvaa arkea sekä tarjoaa onnistumisen kokemuksia. Olemme kiitollisia ja iloisia siitä, että harrastamisen rooli mielekkään arjen ylläpitäjänä mainita useassa kohdassa ohjelmaa.

Huolemme on, että miten VANUPOssa mainitut toimet resursoidaan? VANUPO on tällaisenaan ristiriitainen nuorisotalalle kaavailtujen budjettileikkausten kanssa.

Laaksonen Annina

Suomen Nuorisoseurat ry - yhteistyössä Nuori Kulttuuri -neuvottelukunta
sekä Karjalainen nuorisoliitto